

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W GRYFINIE

z dnia 29 lutego 2024 r.

w sprawie nadania imienia „Rondo imienia Stanisława Rzeszowskiego” rondy położonemu w Gryfinie u zbiegu ulic Bolesława Chrobrego, Flisacznej i Grunwaldzkiej.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) Rada Miejska w Gryfinie uchwala co następuje:

§ 1. Rondy zlokalizowanemu na częściach działek o numerach ewidencyjnych 173/2 i 272/1 obręb 3 miasta Gryfino, oznaczonemu na planie sytuacyjnym, nadaje się nazwę „Rondo imienia Stanisława Rzeszowskiego”.

§ 2. Integralną część uchwały stanowi załącznik z naniesionym na planie sytuacyjnym położeniem ww. ronda w Gryfinie.

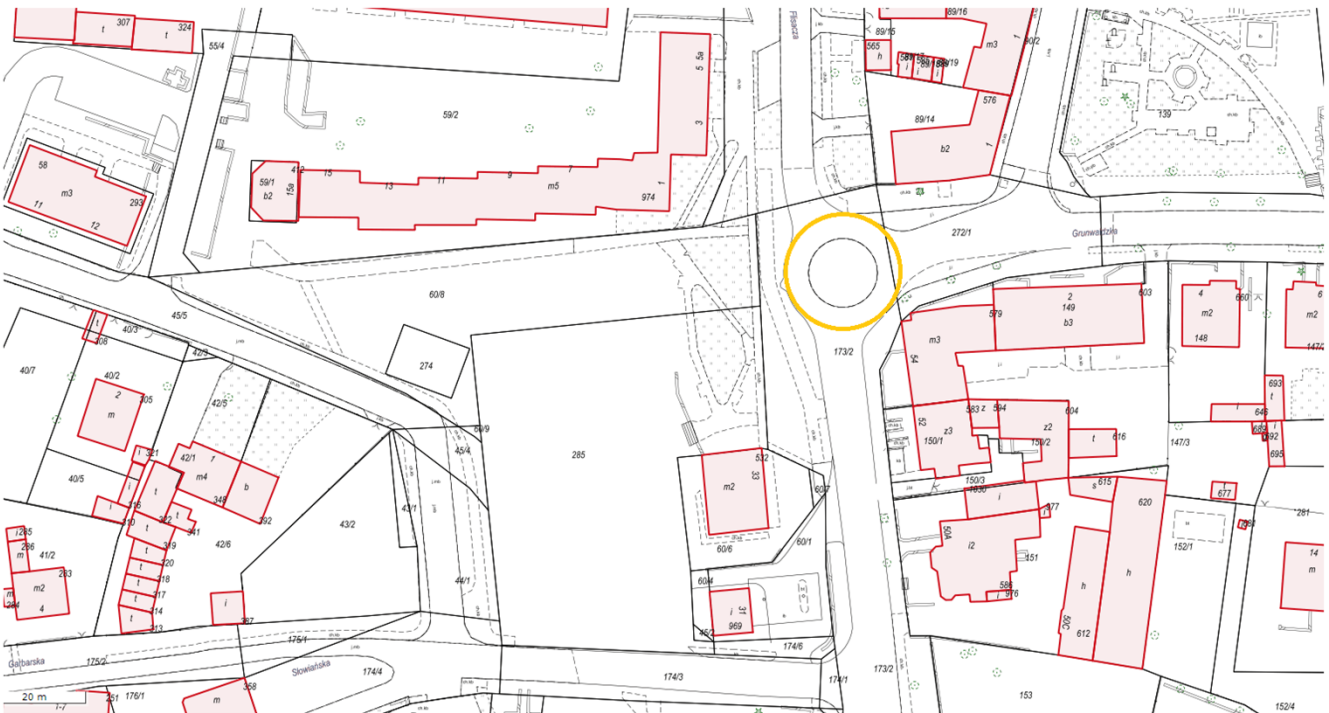
§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Gryfino.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego oraz podlega ogłoszeniu w Urzędzie Miasta i Gminy w Gryfinie.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Rafał Guga

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Gryfinie
z dnia 29 lutego 2024 r.

UZASADNIENIE

Stanisław Rzeszowski - wybitny historyk, nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń Gryfinian, bibliotekarz, harcmistrz, regionalista i krajoznawca, badacz kultury serbołużyckiej, przewodnik, polski patriota, działacz społeczny o profilu narodowym, popularyzator słowiańskiej przeszłości Pomorza Zachodniego, reżyser szkolnych zespołów teatralnych, honorowy członek PTTK.

Był człowiekiem bardzo zaangażowanym w to co robił, powszechnie lubianym i szanowanym. Opublikował ponad czterysta artykułów, reportaży i folderów o Pomorzu Zachodnim oraz opowiadań i wierszy historycznych dla młodzieży.

Urodził się w Tetyjowie (Kijowszczyzna) 29 kwietnia 1920 roku, choć rodzice mieszkali w niedalekiej wsi Teleżyńce (8 km od Tetyjowa). Zmarł 4 listopada 1985 roku w Gryfinie i pochowany został w grobie matki (Zofii) w Gryfinie na cmentarzu komunalnym.

Ojciec pochodził ze środowiska robotniczego, drogą samokształcenia uzyskał kwalifikacje pracownika bankowego, a matka pochodziła z bezrolnych. Ojciec był pionierem polskości nad Nysą i Odrą. Od połowy 1954 roku zajmował funkcję kierownika Gminnej Kasy Spółdzielczej w Gryfinie, a od 1960 roku prezes zarządu SBL (do 31.08.1961). Jego zasługą było ustabilizowanie zarządzania Kasą i poszerzenie terenu jej działania (Banie, Swobnica, Borzym, Krzywín, Lisie Pole). W 1960 roku reaktywował nazwę Kasy na Spółdzielczy Bank Ludowy (SBL, obecny Bank Spółdzielczy w Gryfinie). Zmarł 8 sierpnia 1969 roku w Gryfinie.

Matka urodzona 24 października 1887 r. w Masiewni koło Grodna uczyła polskie dzieci w tajnych szkołach pod zaborami i okupacją. Pisała dla nich baśnie i opowieści. Zwano ją sercem bez skazy. Zmarła w Gryfinie 6 kwietnia 1974 roku.

Już od jesieni 1920 r. Stanisław Rzeszowski zamieszkał z rodzicami w Poznaniu, gdzie ukończył szkołę przygotowawczą i rozpoczął naukę w gimnazjum. Następnie kształcił się w Radomiu. Maturę liceum ogólnokształcącego otrzymał w Warszawie w 1938 roku. Nie mógł jednak rozpocząć studiów wyższych ze względu na złe warunki finansowe rodziców.

Ziemiami zachodnio-pomorskimi zainteresował się jeszcze przed wojną. Po przeczytaniu książki Kisielewskiego „Ziemia gromadzi prochy” postanowił, że zajmie się historią tego regionu. Barwne dzieje słowiańskich plemion tu zamieszkujących, ich dramatyczna walka o polskość, wydały mu się tematem pasjonującym.

Przenosiny do Poznania, Radomia i Warszawy związane były z przenosinami pracy ojca.

W 1939 roku pracował jako pomoc biurowa w Warszawskim Towarzystwie Akceptacyjnym i Wytwórni Maszyn Precyzyjnych AVIA, a w okresie okupacji w Inspekcji Sieci Zarządu Wodociągów i Kanalizacji oraz Zakładzie Oczyszczania Miasta jako pracownik fizyczny. Był zaangażowany w ruch oporu. Schwytany podczas jednej z łapanek ulicznych w Warszawie w 1940 roku został wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie przebywał ponad pół roku. W jesieni 1944 roku po upadku Powstania Warszawskiego, w drodze do obozu przejściowego w Pruszkowie, uciekł z transportu. Wykładał na kompletach w zakresie szkoły podstawowej w Piastowie, działał w partyzantce w Puszczy Kozienickiej.

Pracę nauczycielską podjął od razu po wyzwoleniu w 1945 roku w Patkowie, koło Czarnolasu (gm. Policzna). Tu założył pierwszą własną drużynę harcerską oraz zaczął szukać rodziny. W Warszawie, na ocalałym fragmencie kamienicy, w której mieszkali, zastał kartkę zawiadamiającą go, że rodzice są w Gnieźnie. Pojechał więc do Gniezna. W Gnieźnie działał w Harcerstwie i OM TUR oraz założył jedną z pierwszych w Polsce Międzyorganizacyjnych Komisji Porozumiewawczych Organizacji Młodzieżowych. W tym czasie nawiązał kontakty z wydawaną w Poznaniu „Walką Ludu”, gdzie sporo pisał. Później, po przeniesieniu się do Warszawy, wydawał biuletyn dla młodych spółdzielców „Społem”.

W latach 1946 – 1947 pracował w szkolnictwie spółdzielczym Centralnego Związku Spółdzielni „Społem” oraz Zarządu Okręgu Związku Rewizyjnego Spółdzielni Rzeczypospolitej Polskiej jako referent i kierownik sekcji szkoleniowej (kursy krótkoterminowe, Centralna Komisja Wychowania Spółdzielczego Młodzieży Zorganizowanej). Był także kierownikiem Wydziału

Wychowania Spółdzielczego w Komitecie Centralnym Organizacji Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego (OM TUR).

Następnie w latach 1947 i 1948 pracował w Liceum Spółdzielczym w Miedzygórzu jako nauczyciel. Obok funkcji nauczycielskich w średniej szkole był kierownikiem kulturalno – oświatowym ośrodka młodzieżowego OM TUR.

W OM TUR działał od samego wyzwolenia. Z ramienia tej organizacji wchodził w skład Centralnej Komisji Wychowania Spółdzielczego Młodzieży Zorganizowanej i współpracował ściśle z ZMW, ZMW „Wici”, ZMD i ZHP. Po zjednoczeniu organizacji młodzieżowych w lipcu 1948 roku przeszedł do ZMP, organizując pierwszy w Polsce zlot powiatowy ZMP, Służby Polsce i organizacji harcerskiej w Gubinie nad Nysą Łużycką.

Jego podstawowe zainteresowania skupiały się wokół dziejów zachodniopomorskich. Pierwszą publikację o ziemiach zachodnich (reportaż „Białe orły nad Odrą”) napisał w 1946 r. w warszawskim tygodniku „Młodzi idą”. Przez całe późniejsze życie upowszechniał w społeczeństwie, głównie wśród młodzieży problematykę przeszłości pomorskiej i słowiańskich tradycji Pomorza Zachodniego.

W latach 1949/1950 uczył w szkole podstawowej w Czarnowicach koło Gubina, a następnie był kierownikiem Szkoły Podstawowej w Stargardzie Gubińskim.

1 sierpnia 1950 r. po przejściu 4-tygodniowego kursu przygotowawczego w Rogoźnie Wlkp. zdał z wynikiem pozytywnym egzamin dojrzałości liceum pedagogicznego. 8 sierpnia 1950 r. na jego prośbę Prezydium PRN w Gubinie wyraziło zgodę na rozwiązanie stosunku pracy w związku z chęcią podjęcia pracy bliżej ośrodka uniwersyteckiego.

W latach 1950/1951 roku rozpoczął pracę jako nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 52 w Poznaniu. 4 sierpnia 1951 roku Zarząd Oddziału Grodzkiego ZNP w Poznaniu zakwalifikował Stanisława Rzeszowskiego na kurs przysposobienia zawodowego nauczycieli szkół średnich z zakresu geografii.

Od września 1949 roku podjął też pracę oświatową w powiecie nowogardzkim.

Jednak na stałe osiedlił się w Nowogardzie w 1951 roku. Tu ożenił się w 1953 roku z Marią Marzeną Rogoża – Baryką (napisała wiele legend i baśni dotyczących Pomorza Zachodniego, w tym dwie legendy dotyczące Gryfina: o "Regalickim Wodniku" oraz "O skarbie i szubienicy na Serbskiej Górze").

W Nowogardzie mieszkał do śmierci żony Marzeny w 1960 r.

W latach 1951 - 1957, był kierownikiem Szkoły Podstawowej dla Pracujących w Nowogardzie. Potrafił zachęcić pracujących w zakładach pracy do dokształcania się a wśród mieszkańców propagował mocno ruch wycieczkowy, organizując wycieczki krajoznawcze i kulturalno – rozrywkowe do szeregu miejscowości w Polsce. Mocno zaangażował się w „odtworzeniu” ziemi nowogardzkiej i goleniowskiej. W latach 1957 – 1959 był zastępcą kierownika Szkoły Podstawowej im T. Kościuszki w Nowogardzie, a później przez rok nauczycielem tej szkoły.

Stanisław Rzeszowski jako pierwszy po wojnie zwrócił uwagę na urodę drewnianych dzwonnicy i wież kościołów pomorskich twierdząc, że obiekty te przypominają lub nawiązują pod względem konstrukcji do dawnych wież obronnych słowiańskich grodzisk. Założył Towarzystwo Miłośników Ziemi Nowogardzkiej. W ukazanych 7 powielanych wydawnictwach „Novogardii”, jako redaktor, publikował legendy, przyczynki historyczne i uwagi z zakresu geografii, etnografii, a także życia gospodarczego.

Władze Nowogardu uhonorowały Stanisława Rzeszowskiego nazwą ulicy w centrum miasta.

Od 1953 roku był członkiem PTTK. W 1953 roku założył w Nowogardzie oddział PTTK, trzecią placówkę po Stargardzie i Szczecinie. W dwóch kadencjach był członkiem Zarządu Okręgu tej organizacji w Szczecinie oraz delegatem na centralny zjazd w Warszawie.

Od 1954 roku był powiatowym instruktorem geografii Powiatowego Ośrodka Dokszałcenia Kadr Oświatowych (DKO).

Od 13 marca 1955 roku został wybrany na członka Zarządu Oddziału Powiatowego ZZNP w Nowogardzie.

W 1956 r. tworzy pierwszy w Polsce Szkolny Powiatowy Ośrodek Krajoznawczo-Turystyczny, którego członkowie przeprowadzali inwentaryzację obiektów i walorów krajoznawczych Nowogardu i okolic. Przy bliskiej i bardzo aktywnej współpracy z żoną utworzył też w 1956 roku Koło Młodzieży Ziemi Nowogardzkiej, a następnie w 1959 roku Koło Miłośników Pomorza Zachodniego przy Zarządzie Okręgu ZNP w Szczecinie.

W latach 1955 – 1960 wydał 21 opracowań krajoznawczych, historycznych, geograficznych i etnograficznych o Pomorzu Zachodnim, ilustrowanych przez jego żonę.

W tych samych latach odbył studia zaoczne, zakończone uzyskaniem dyplomu magistra historii na Uniwersytecie Warszawskim. Tu obronił też pracę magisterską na temat "Łużyce w opinii polskiej w okresie od 1815-1945" z wynikiem bardzo dobrym. W czasie studiów trzykrotnie wybierano go przewodniczącym Rady Studenckiej wydziału, a następnie prezesem Komitetu Organizacyjnego Koła Absolwentów. Po ukończeniu studiów przystąpił do przewodu doktorskiego na tej samej uczelni.

Od 1959 roku był członkiem Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich oraz prezesem Komisji Twórczości Literackiej, Naukowej i Artystycznej przy Zarządzie Okręgu ZNP.

W 1960 roku zmarła jego żona. Przeniósł się wówczas do Szczecina. Zamieszkał w budynku przy ul. Poniatowskiego 43.

W tymże 1960 roku był nauczycielem Szkoły Podstawowej nr 5 i w Szkole Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie, gdzie wykładał historię. Z tego powodu widywany był często w mundurze marynarskim. Od listopada 1960 roku przez 1961 rok był Kierownikiem Biura Powiatowego Komitetu Koordynacyjnego Społecznego Funduszu Budowy Szkół w Gryfinie.

Był redaktorem kwartalnika "Gryfia" w Szczecinie oraz współzałożycielem Szczecińskiego Towarzystwa Kultury oraz Klubu „Odra - Wisła — Sprewa”, którego celem było ożywienie kontaktów z Łużyczanami. Szczecin uhonorował Stanisława Rzeszowskiego notatką biograficzną w Encyklopedii Szczecina (tom II, str. 294).

Sam zwierzał się, że miał dwie pozornie wykluczające się pasje: do działalności literackiej, papierkowej i naukowej, oraz do czynnej pracy z młodzieżą. Udało mu się jednak połączyć owe sprzeczności poprzez wciągnięcie tutejszej młodzieży w krąg swoich zainteresowań.

Umiał umiejętnie rozbudować pasje, ukierunkować aktywność pozaszkolną. W Liceum Ekonomicznym szczepowym był także dyrektor, a kilku innych nauczycieli też związało się z harcerstwem. Jego uczniowie wydawali własne czasopismo (finansowane z funduszy szkolnej spółdzielni), wtrącali się do spraw miasta, w sposób poważny interesowali się regionem, robiąc dobrą robotę popularyzatorską, a działalność internacjonalistyczną niektórzy do dzisiaj wyrażają w kontaktach z rówieśnikami zza Odry i znad Wełtawy.

Był jednym z niewielu ludzi w Polsce, którzy by tak dobrze jak on znali Łużyce i problematykę Łużycką. Często tam jeździł, miał kontakty z działaczami Łużyckimi, publikował swe materiały w czasopismach Łużyckich, między innymi w organie Domowiny tygodniku Nowy Casnik (Nowy Zegar) ukazującym się w Chociebużu (Cottbus) w Niemczech. Woził tam młodzież i nauczycieli w celu nawiązania jak najlepszych stosunków pomiędzy Polską i tą niewielką zachowaną szczęśliwie grupą Słowiańską. Zainteresowania miał dość różnorodne, ale zawsze ich celem jest poszerzenie horyzontów młodzieży o nowe bliskie nam problemy wiedzy.

Był osobą działającą na rzecz ochrony zabytków w województwie szczecińskim, zwalczał akty barbarzyństwa w stosunku do obiektów zabytkowych, jakich dopuszczali się niektóre organy władz terenowych na Pomorzu Zachodnim. W latach 60 - tych XX wieku nastąpił stopniowy rozwój sieci społecznych opiekunów zabytków (SOZ).

W okresie od 28 lutego 1961 r. do 1 sierpnia 1962 r. Stanisław Rzeszowski został członkiem Okręgowej Komisji Opieki nad Zabytkami PTTK w Szczecinie. Bardzo ważny był sposób doboru kandydata na Społecznego Opiekuna Zabytków, który musiał być autorytetem dla lokalnej społeczności i osobą, z którą liczyły się władze terenowe.

W 1961 roku podpisał umowy autorskie na napisanie książek o dziejach Gryfic i 15 – leciu Nowogardu (1945-1960). W Gryfinie założył Koło Miłośników Ziemi Gryfińskiej, był również jego prezesem.

W 1965 r. zamieszkał na stałe w Gryfinie przy ul. Targowej. Związał się pracą w Liceum Ekonomicznym (później w Zespole Szkół Zawodowych) jako nauczyciel historii, bibliotekarz, reżyser zespołu teatralnego. Założył Szkolny Ośrodek Krajoznawczo-Turystyczny. Prowadził studia nad folklorem, ewidencjonował zabytki i pomniki przyrody.

Od pobytu w Gryfinie najczęściej zauważalny był w mundurze harcerskim. Działał w hufcu i ośrodku miejskim ZHP oraz prowadził szczep „Braterstwo Słowian” (drużyny: „Odra-Sprewa”, „Odra-Wełtawa” i „Odra-Wołga”). Kronika szczepu była jedną z najoryginalniejszych. Obok pamiątkowych zdjęć były tam rysunki, liczne wycinki z prasy (okolicznościowe notatki z „Głosu Szczecińskiego” i „7 Dni Tygodnia”) oraz obszernie reportaże i artykuły poświęcone Gryfinu i jego młodzieży. Stworzył przy Technikum Ekonomicznym w Gryfinie MKI (Młodzieżowy Krąg Instruktorski) noszący imię Aleksandra Omieczynskiego. Omieczynski był nauczycielem i ostatnim drużynowym szczecińskiej drużyny harcerskiej „Gryf”. Zginął tak jak i jego poprzednicy, w więzieniu przy dzisiejszej ulicy Kaszubskiej, we wrześniu 1941 r. Omieczynski bywał także w Gryfinie. Prowadził tutaj lekcje dla dzieci polskich robotników. Regionaliści z MKI, członkowie Szczepu „Braterstwa Słowian” zbierali z pietyzmem wszystkie dokumenty i pamiątki o przedwojennych harcerzach, o dawnej Polonii, która tu żyła i działała w bardzo trudnych warunkach. Odnaleźli jednego z ocalałych członków Gryfa” - Mieczysława Iwana, który przeszedłszy przez obozy koncentracyjne powrócił po wyzwoleniu do Szczecina i pracował jako monter w jednej ze stoczni. Nawiązano także kontakty z rodziną Omieczynskiego, jego żoną i dziećmi.

Pisząc swoją opowieść z dziejów i walki Polaków w Szczecinie: „Pod znakiem Rodła”, chciał Stanisław Rzeszowski ocalić od zapomnienia wielu skromnych, a przecież niestychanie odważnych i oddanych Polsce ludzi. To jego harcerze współdziałając z Gryfińskim Towarzystwem Kulturalno-Oświatowym (tworząc Koło Młodych Regionalistów), zbierali pamiątki po przedwojennych polskich harcerzach, kontynuowali poszukiwania, a także przejęli tradycje polskiego Harcerstwa w Niemczech. Znakiem szczepu była lilijka z Rodłem, a zawołanie brzmiało „Czuwaj. Rodło” - jak u harcerzy „Gryfa”.

Z inicjatywy Stanisława Rzeszowskiego i harcerzy ze szczepu „Braterstwo Słowian” zostają nawiązane kontakty ze szkołą serbołużycką w Cottbus (Chociebuż). W 1965 roku odbyło się w Chociebużu pierwsze spotkanie z uczniami szkoły z tej miejscowości.

W 1967 roku odbyły się pierwsze zawody lekkoatletyczne uczennic z Gryfina i Chociebuża. Następowaly wizyty uczniów z Chociebuża w Gryfinie i odwrotnie. W 1968 r. dołączyło do tych bezpośrednich kontaktów także Gimnazjum w Pradze. Pierwsze trójstronne spotkanie młodzieży, głównie o charakterze sportowym i kulturalnym odbyło się w 1969 roku w Chociebużu, a następne w 1970 roku w Gryfinie, które wówczas nazwano „II Spotkaniem Młodzieży Narodów Zachodnio - Słowiańskich”. Później spotkania odbywały się ciągle corocznie, przemiennie w każdej z miejscowości przez 41 lat. Stanisław Rzeszowski wydał „Słownik polsko – dolnołużycki” (1971) oraz rozpoczął też pracę nad słownikiem polsko - serbsko - łużyckim.

Raz w roku z honorariów za publikowane prace swej zmarłej żony fundował pobyt w Szczecinie i w Warszawie uczniowi gimnazjum w Chociebużu.

W 1969 r. założył Ośrodek Wiedzy o Pomorzu Zachodnim i Ziemiach Połabskich, który wydawał materiały szkoleniowe dla kierowników wycieczek szkolnych i organizatorów turystyki.

W zawodowych szkołach gryfińskich prowadził liczne koła zainteresowań (turystyczne, teatralne, biblioteczne) oraz organizacje harcerskie. W Liceum Ekonomicznym redagowana była pod jego kierunkiem "Załoga". W maju 1969 roku był inicjatorem wydawania czasopisma Technikum i Liceum Ekonomicznego w Gryfinie „Głos Ucznia”, z podtytułem „Przez książkę i prasę do wiedzy”. Stanisław Rzeszowski zorganizował przy Klubie „Odys” siedzibę Klubu Zainteresowań Twórczych i Działalności Kulturalnej „Regalica 67”, grupującego plastyków, muzyków, korzenioformistów, metaloplastyków i amatorów z innych dziedzin twórczości. Działał tu także Młodzieżowy Zespół

Twórczości Amatorskiej „Regalica 70”. W jego skład wchodził uczniowie szkół średnich z Gryfina, posiadający uzdolnienia w dziedzinie twórczości literackiej, publicystycznej, muzycznej, plastycznej i fotograficznej oraz młodzi bibliofile i redaktorzy szkolnych gazetek.

Był inicjatorem Sejmików Rady Młodych Regionalistów z udziałem najwyższych władz wojewódzkich i powiatowych redaktorów czasopism, programów radiowych i telewizyjnych.

Był redaktorem biuletynu "Czyn tysiąclecia Ziemi Gryfińskiej".

Z inicjatywy Stanisława Rzeszowskiego w dniu 5 września 1970 roku Liceum Ogólnokształcące w Gryfinie otrzymało imię harcmistrza Aleksandra Omieczynskiego – przedwojennego działacza polonijnego i harcerskiego, aktywisty Związku Polaków w Niemczech, prześladowanego za działalność polonijną, zamordowanego przez gestapowców w Berlinie (po dojściu Hitlera do władzy).

Dla uczniów szkół organizował liczne wycieczki do Warszawy, odwiedzając m.in. groby harcerzy z „Szarych Szeregów” na Cmentarzu Powązkowskim.

Wiadomo było, że wspomagał powstańców warszawskich, a jego brat Wacław w nim zginął. W 1972 roku zaprosił Liceum Ekonomicznego dwóch byłych powstańców warszawskich o pseudonimach Świst i Murzyn. Było to wielkie wydarzenie w życiu szkoły. Dzisiaj szkoła przy Łużyckiej nosi imię „Bohaterów Powstania Warszawskiego”. To zresztą dzięki m. in. niemu w Gryfinie ulicy Bohaterów Stalingradu przywrócono nazwę na Łużycka.

Działalność Stanisława Rzeszowskiego nie zawsze podobała się władzy ludowej. Był rozpracowywany w ramach Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia kryptonim „Pedagog” zarejestrowanej przez KP MO w Gryfinie pod nr Sz 13925, od 19.01.1975 prowadzonej przez Wydział III KW MO w Szczecinie.

Podejrzany był o przynależność do nielegalnej organizacji młodzieżowej - „Ośrodek Wiedzy o Pomorzu Zachodnim i Ziemiach Połabskich”, w ramach którego krzewił wiedzę o historii Serbołużyczan. Twierdzono, że jest to działalność „wroga wobec NRD”. Po roku sprawę złożono jednak do archiwum wobec wykluczenia istnienia nielegalnej organizacji.

Za wybitne osiągnięcia w rozwoju kultury szczecińskiej został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Honorową „Gryfa Pomorskiego”, Medalem 1000-lecia Państwa Polskiego, Medalem X - lecia PRL i innymi odznaczeniami organizacji społecznych oraz nagrodą Prezydium WRN w 1970 roku.

Zmarł 4 listopada 1985 w Gryfinie i tutaj został pochowany.

Dwudziestoletnia działalność Stanisława Rzeszowskiego na terenie Gryfina sprawiła, iż był on tutaj bardzo lubiany, popularny, powszechnie znany. Absolwenci wspominali Go jako człowieka zawsze uśmiechniętego, pozytywnie nastawionego do wszystkich i wszystkiego, wytrwałego w pracy i dążeniach, posiadającego ogromne serce wypełnione bezgraniczną miłością.

Toteż w pogrzebie Jego na gryfińskim cmentarzu wzięła udział tłumnie ludność miasta, a szczególnie młodzież i nauczycielstwo oraz harcerze. Stanisław Rzeszowski dobrze zasłużył się pomorskiej ziemi. Jako nauczyciel w szkołach Nowogardu, Szczecina i Gryfina wychował setki młodzieży, wpajając w nią zamiłowanie do ziem położonych nad Odrą i Bałtykiem. Kto wyszedł spod ręki Stanisława Rzeszowskiego ma historię we krwi.

Znalazł swoje miejsce w szkolnej Izby Pamięci oraz w Towarzystwie Miłośników Historii Ziemi Gryfińskiej. Nic więc dziwnego, że tytu jego wychowanków stara się o nadanie jego imienia ronda w Gryfinie.

Stanisław Rzeszowski był autorem ponad czterystu artykułów, reportaży i folderów o Pomorzu Zachodnim oraz opowiadań, legend i wierszy historycznych dla młodzieży, zawartych w prasie krajowej i zagranicznej (serbołużyckiej - „Nowy Casnik”).

Najważniejsze **wydawnictwa** Stanisława Rzeszowskiego:

1) Wydawnictwa historyczne m. in.:

- „Wychowanek Długosza. Opowieść o Bogusławie X i dziejach Pomorza Zachodniego na przełomie XV i XVI w.”, Warszawa: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1967 oraz Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1975,

- „Pod znakiem Rodła. Opowieść z dziejów i walk Polaków w Szczecinie w latach 1918-1939”, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1970,
  - „Przeciw rycerzom Zakonu. Opowieść z Roku 1433”, Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1978 oraz 1987,
  - „W blasku Szczerbca”. **Wiersze**, [s.n.], Szczecin 1972,
  - „Trzeci portret Agnieszki”, Rocznik Nauczycielski, 1968, s. 98-106,
- 2) Legends m.in. : O pięciogłowym smoku, Skarb rycerza o sześciu palcach, O skamieniałym chciwcu z Karska, O błędnym ogniku (w zbiorze „W krainie Gryfitów”).
- 3) Opracowania związane z historią Pomorza Zachodniego (40), m.in.:
- "Pomorze szczecińskie wczoraj i dziś: zarys podstawowych wiadomości o dziejach, współczesności i walorach krajoznawczych województwa szczecińskiego oraz poradnik bibliograficzny i informator turystyczny", Zarząd Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego w Szczecinie, 1965,
  - "Szlakiem legend i opowieści ludowych: podania związane z miejscowościami położonymi na trasie turystycznej Dobra-Nowogard", Przewodnik metodyczny dla organizatorów wycieczek nauczycielskich po województwie szczecińskim", Wydawnictwo Okręgowej Komisji Krajoznawczej PTTK, 1957,
  - „Szlak narodowej walki i klechd polskiego ludu Pomorza”, Szczecin, [s.n.], 1971,
  - „Zapomniane pomniki polskiej przeszłości Szczecina” (300 egz.), WOST, 1970,
  - „Tragizm dziejów ludu polskiego na Pomorzu Zachodnim”, Szczecin, [s.n.], 1969,
  - „Od stycznia do maja: 99 dni walk o wyzwolenie Ziemi Szczecińskiej w 1945 r.”, Szczecin: [s.n.], 1969,
  - „Szlak narodowej walki”, Ośrodek Wiedzy o Pomorzu Zachodnim i Ziemiach Połabskich, 1971, s. 14,
  - „Znad Odry”, Ośrodek Wiedzy o Pomorzu Zachodnim i Ziemiach Połabskich, 1972,
  - „Na szlaku 25 klechd ludowych”, Rada Młodych Regionalistów STK, Gryfino: [s.n.], 1969.
  - „Bibliografia Pomorza Szczecińskiego”. Materiały Komisji Propagandy Młodych STK do użytku wewnętrznego w ogniwach RMR Szczecińskiego Towarzystwa Kultury, Szczecin : [s.n.], 1969.
- 4) Przewodniki i wydawnictwa regionalne (ok. 70), m.in. o Nowogardzie, Dobrzanych, Dobrej, Stargardzie, Gryficach, Goleniowie, Kamieniu Pomorskim, Baniach i Swobnicy, a także:
- „Gryfia: biuletyn bezpieczeństwa krajoznawstwa i ochrony pomników polskiej przeszłości narodowego gryfa”, (współautor, współredaktor), wydawca nieznany, Szczecin, 1961-1964,
  - „Wiedza o ziemi naszej” – Siódmy Głos Tygodnia,” nr 46, 1961,
  - „Wiersze znad Odry i Sprewy”, Książnica Nadodrzańska, 1972,
  - „Szkolne szlaki turystyczne w województwie szczecińskim”, Ośrodek Wiedzy o Pomorzu Zachodnim i Ziemiach Połabskich PTSM, 1970,
  - „Rozwój nauczycielskiego ruchu regionalnego na ziemi szczecińskiej” – Biuletyn specjalny ZNP, Szczecin 1965,
  - „Wspomnienia”. Władysław Narożyński, Książnica Nadodrzańska, 1970,
  - „XX-lecie Związku Nauczycielstwa Polskiego na Pomorzu Zachodnim: 1945-1965”, Biuletyn specjalny, Zarząd Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego, Szczecin, 1965
- 5) Wydawnictwa o Gryfinie, m.in.:
- „Gryfino nad Regalicą”, Sport i Turystyka, 1965.
  - „TO co nam najbliższe”, Książnica Nadodrzańska, 1972,
  - „Obiekty krajoznawcze Gryfina”, Ośrodek Wiedzy o Pomorzu Zachodnim i Ziemiach Połabskich PTSM, Szczecin 1970,
  - „Niektóre kierunki badań w zakresie architektury i urbanistyki historycznej na terenie starych dzielnic Gryfina”, Gryfia, 1961 Nr 3,
  - „Światło, które nie zgaśnie”. Gryfińskie refleksje. Siódmy Głos Tygodnia, 1967 Nr 47 (498),
  - „Bibliografia Ziemi Gryfińskiej”- Tom 1, Ośrodek Wiedzy o Pomorzu Zachodnim i Ziemiach Połabskich PTSM, 1970 oraz Książnica Nadodrzańska, Szczecin 1970,

- „Harcerska Straż nad Odrą”. Materiały Komendy Ośrodka Związku Harcerstwa Polskiego dla szczeptów, zespół, zastępów i młodzieżowych kręgów instruktorskich w Gryfinie, Komenda Ośrodka ZHP, Gryfino 1969-1971,
- „Zabytki Gryfina”, Harcerska Straż nad Odrą, 1970 Nr 2,
- „Ostatni z załogi” (Aleksander Omieczynski), Gryfino, 1971,
- „Załoga”, kwartalnik, Ksiąźnica Nadodrzańska, 1972
- "Artykuły w „Czynie tysiąclecia Ziemi Gryfińskiej", Biuletyn PKK SFBS poświęcony dawnym i nowym czasom krainy nad Odrą, Regalicą, Płonią i Tywą,
- „Tysiąc lat dziejów Ziemi Gryfińskiej”, Wydział Oświaty i Kultury Prezydium PRN, wydawnictwo powielaczowe.

6) Tomiki poezji z okresu Powstania Warszawskiego:

- „Na barykadach powstania”, Ksiąźnica Nadodrzańska, 1972,
- „Wiersze partyzanckie”, Ksiąźnica Nadodrzańska, 1972,
- „Polska podziemna”. Wybór wierszy partyzanckich powstańczych i więziennych, Ksiąźnica Nadodrzańska, 1972,
- „Poezja walki” - wybór wierszy partyzanckich powstańczych i więziennych, s.n., [S.l. 1972],

7) „Białe orły nad Odrą” (reportaż) - warszawski tygodnik "Młodzi idą" (1946).,

- Wiersze, m.in. „W cieniu orłów”.

8) Publikacje o Serbołużyczach:

- „Nauczyciel łużycki, wychowawca i przewodnik swego narodu”, Głos Nauczycielski, Warszawa, 5 czerwca 1960 r., przedruk GZPT Gryfice, 1961,
- „Sprawy łużyckie”, Ksiąźnica Nadodrzańska, 1972
- „Słownik polsko-dolnołużycki”, Szczecin, [s.n.], 1971,
- „Rozwój przyjacielskich kontaktów między Szczecinem a serbołużyckimi ośrodkami w Chociebużu i Budziszynie 1966-1968”, Ksiąźnica Nadodrzańska, 1971,
- „Łużyczanom” (album fotografii), Szczecin, [s.n.], 1972,

9) Artykuły i reportaże w prasie serbołużyckiej „Nowy Casnik”.

Źródła wybrane:

- Czesław Piskorski „Stanisław Rzeszowski - regionalista i krajoznawca z Gryfina”, Jantarowe Szlaki, 1981 nr 2,
- Czesław Piskorski „Stanisław Rzeszowski”, Jantarowe Szlaki, 1986 nr 3,
- Zbigniew Chomicz „Regionaliści”, Motywy, 1971 r. nr 28 (654),
- Artykuł „Stanisław Rzeszowski”, miesięcznik społeczno - kulturalny „Spojrzenia” - Szczecin, wrzesień 1971 r. nr 9, str. 27.
- Pismo Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków - Wiadomości konserwatorskie nr 33/2013.
- <https://search.worldcat.org>

Zebrał i opracował
Andrzej Urbański